

LAROUSSE

ZAČÍNÁME S ČÍNŠTINOU

Učte se čínsky zábavnou formou!

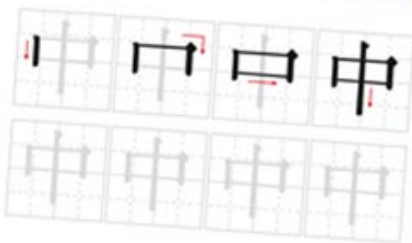
Více než **100** her a cvičení
pro snadnou výuku výslovnosti
a psaní základních slov!

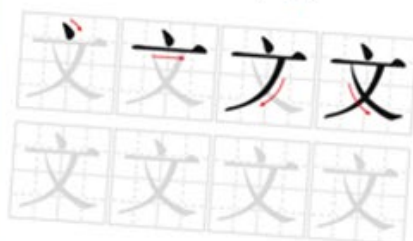
你好! nǐ hǎo! Dobrý den!
再见! zàijiàn! Na shledanou!

Naučte se psát «**čínština**» 中文 (zhōngwén):

- nejdříve napište «**střed**» 中 (zhōng)

- poté «**psaní**» 文 (wén)

edika.

Tužku
do ruky!

Začínáme s čínštinou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

Éditions Larousse
Začínáme s čínštinou – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Začínáme s čínštinou

1 Od kresby ke znaku	11 Zábava po čínsku
2 Ni hao! Dobrý den!	12 Zábavy pod širým nebem
3 Velká rodina	13 Doprava v Číně
4 Bydlení v Číně	14 Pro klidný spánek
5 Na tržišti	15 Jiná představa o turistice
6 Tržiště se suvenýry	16 Umění zvládnout čchi
7 Jíst v restauraci	17 Zvířata čínského zvěrokruhu
8 Dát si skleničku	18 Od Měsíce ke Slunci
9 Chuťovky za mírné ceny!	19 Medicína předků
10 Tradiční svátky	20 Čínská filozofie

Psát a mluvit čínsky

Čínština a její dialekty

Čína je obrovským územím, kde se mluví četnými variantami čínštiny. Tyto dialekty mají velmi rozdílnou výslovnost a rozdělují se do osmi skupin, mezi které patří standardní čínština (mandarínská), kantonská a šanghajska čínština. Oficiálním jazykem země je tzv. putonghua – obecná standardní čínština, někdy nazývaná též jako mandarínská čínština. Putonghua vznikla z dialektu používaného v okolí hlavního města Peking. Putonghua se prosadila v celé zemi a rozumí jí většina obyvatel, regionální dialekty mohou jakoukoliv konverzaci cizinci velmi ztížit!

V 50. letech 20. století přijala Čína pinyin jako oficiální systém fonetické transkripce čínštiny do latinky. Peking se tedy na mezinárodní scéně přepisuje jako Beijing a Kanton jako Guangzhou.

Pinyin lze nalézt na některých cedulích a nápisech, ale samotní Číňané samozřejmě preferují znaky (pinyin slouží např. jako způsob zapisování znaků na počítači). Naopak jde o skvělý nástroj pro studenty čínštiny, zejména pokud jsou na slabikách vyznačeny tóny.

Většina písmen pinyin má výslovnost blízkou českému ekvivalentu, ale existuje také několik zvláštností a výjimek, se kterými je potřeba se seznámit.

Následující tabulka představuje samohlásky a samohláskové skupiny, jež jsou odlišné od češtiny.

Samohlásky

Pinyin	Výslovnost	Zvláštní případy
ai	aj	
e	ə (samohláska, která následuje například po vyslovení předložky v)	ve finálách -ei, -en, -ie se čte normálně e
ei	ej	
en	en	
er	ər	
i	i	ə po c, ch, r, sh, z a zh
ian	ien	
iu	iou	
ong	ung	
ü	ü (jako např. německé TÜR)	

Pinyin	Výslovnost	Zvláštní případy
üan	üen	
u	u	ü po j, q, x a y
uai	uaj	
ue	üe	
ui	uej	
un	uən	ün po j, q, x, a y
y	j	
yan	jen	
ye	jie	
yi	i	

Přidání „-ng“ na konec slabiky vytváří nosovost samohlásek!

Souhlásky

Čínština rozlišuje mezi souhláskami s přídechem (ty existují rovněž v angličtině) a mezi souhláskami bez přídechu. Každá souhláska bez přídechu (b, d, g, j, z, zh) má v čínštině svůj ekvivalent s přídechem (p, t, k, q, c, ch).

Pinyin	Výslovnost
b	p
c	cch (c s přídechem)
ch	čch (č s přídechem)
d	t
g	k
h	ch
j	ť
k	kch (k s přídechem)
p	pch (p s přídechem)

Pinyin	Výslovnost
q	čch (č se slabým přídechem)
r	ž (někde mezi českým ř a ž)
r	na konci slabiky: tzv. erizace, špička jazyka se zvedá kolmo vzhůru; erizace je ve znacích zaznamenávána znakem 儿, jedná se o jedinou výjimku, kdy znak neznamenává celou slabiku

Pinyin	Výslovnost
sh	š
t	tch (t s přídechem)
w	u
x	s' (měkké české s, koutky úst se při výslovnosti roztáhnou)
z	dz
zh	dž

1 Od kresby ke znaku

Čínské písmo nepoužívá abecedu, ale velké množství znaků (je jich více než 50 000!), z nichž každý představuje jednu nebo více myšlenek. Na některých znacích je vyobrazen určitý předmět, jsou odvozeny z jednoduché kresby: To jsou **piktogramy**. Jiné znaky evokují nějakou myšlenku. Ale většinou spojují více prvků a znamenají složitější předměty nebo abstraktní slova: Jde o **ideogramy**. Hodně znaků kombinuje významovou část (**radikál**) a fonetický prvek. Opravdový čínský hlávolam! Naštěstí cizincům, kteří se chtějí popasovat s výslovností, pomáhá systém fonetické transkripce zvaný **pinyin**.

Slovníček důležitých pojmů

Existuje několik způsobů, jak můžete říct „čínština“:

中文	zhōngwén	čínština (doslova jazyk „Země středu“)
汉语	hànyǔ	čínština (doslova jazyk lidu Han)
普通话	pǔtōnghuà	mandarínština (doslova „společný“ nebo standardní jazyk)
拼音	pīnyīn	pinyin, slabika

汉字	hàn zì	čínský znak
书法	shūfǎ	kaligrafie
毛笔	máobǐ	štětec
说	shuō	mluvit
写	xiě	psát
读	dú	číst
书	shū	kniha

Hvězdný znak

Znak 文 (wén) označuje písmo, jazyk. Je odvozen od kresby člověka vyobrazeného z profilu s vypjatou a potetovanou hrudí. V některých znacích se používá jako radikál (významotvorný prvek) označující psaní.

文

Přidružené znaky

文字	wénzì	psaní, psaný jazyk
文学	wénxué	literatura (studium psaného jazyka)
文法	wénfǎ	gramatika (pravidla psaní)

Pojďte si hrát!

Poznáte s pomocí slov uvedených výše znaky odpovídající štětcí, hlavnímu nástroji kaligrafie?

拼音	文法	中文
毛笔	书法	书
说	汉字	写

Pozor na tóny!

K rozlišení četných homofonních slabik používá čínština čtyři **tóny** (a pátý tón méně výrazný), označené **přízvuky** nad samohláskami v pinyin. Dobře si prohlédněte přízvuky nad slovy a naučte se je vyslovovat, abyste například v knihkupectví nežádali informace o nějaké kryse (**shǔ**) namísto knihy (**shū**)!

Pojďte si hrát!

Pomocí níže uvedeného diagramu si nacvičte výslovnost slabiky **ma**:

• Nyní aplikujte tóny na následující slabiky:

zhōng	wén
hàn	yǔ
máo	bǐ
shū	fǎ

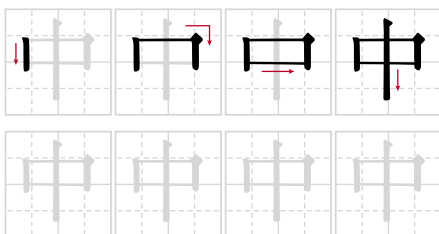
Nejužitečnější výrazy

我不会说中文。	Wǒ bù huì shuō zhōng wén.	Nemluví čínsky.
对不起,我搞不懂。	Duìbùqǐ, wǒ gǎo bù dǒng.	Bohužel nerozumím.
请用中文写下来。	Qǐng yòng zhōngwén xiě xià lái.	Napište to čínsky, prosím.
你能说慢一点吗?	Nǐ néng shuō màn yì diǎn ma?	Mohl byste mluvit pomaleji?

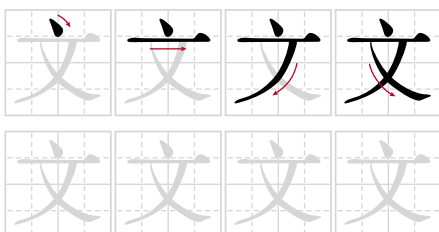
Tužku do ruky!

Naučte se napsat „čínština“ 中文 (zhōngwén):

• nejdříve napište „střed“ 中 (zhōng)

• poté „psaní“ 文 (wén)

Mandarínská čínština

Standardní nebo také mandarínská čínština odpovídá jazyku oblasti pekingu. Rozumí jí většina obyvatel, i když v zemi existují četné další dialekty. Psaní je společné pro všechny dialekty do té míry, že si Číňané všichni rozumí díky písmu, ačkoliv nemluví stejným jazykem. Proto informace nebo seriály v televizi mají „titulky“ ve znacích. Takže nemějte obavy, když ukažete adresu nebo větu, kterou vám někdo napsal, pochopí vás všude.

2 Nǐ hǎo! Dobrý den!

Je mnoho způsobů, jak v čínštině začít rozhovor. V běžných situacích postačí prostě „dobrý den“, které lze přizpůsobit podle mluvčích: „Dobrý den všem“, jde-li o skupinu, „dobrý den, profesore“, říkají-li to studenti, atd. Spíše než pozdravit přítele prostým „dobrý den“, zeptáme se ho otázkou podle situace, například „už jsi jedl?“, jestliže právě vychází z restaurace, nebo „jdeš do práce?“, když jej spatříme, jak odchází s taškou pod paží. A přitom často vůbec neočekáváme odpověď! Hosta přivítáme pozdravem „vida, už jdeš!“ a při jeho odchodu se rozloučíme „odcházej pomalu!“.

Hvězdný znak

Znak 人 označuje člověka, lidskou bytost a také, podle kontextu, může znamenat „lidi“, „ostatní“, „každý“. Jde o piktogram, jehož původní podoba znázorňuje člověka z profilu. Objevuje se v mnoha slovech v souvislosti s osobami, jako jsou povolání, národnosti apod.

Přidružené znaky

中国人 zhōngguó rén Číňan, Číňanka: osoba ze „Země středu“

女人 nǚrén žena

Znak se také objevuje jako radikál ve složených znacích, jež se vážou k lidské bytosti:

从 cóng následovat (jeden člověk za druhým)

Také se objevuje ve zkrácené podobě v osobních zájmenech

你 nǐ ty 他 tā on

Slovníček

你好!	nǐ hǎo!	Dobrý den! (běžné)
您好!	nín hǎo!	Dobrý den! (zdvořilé)
再见!	zàijiàn!	Na shledanou!
欢迎!	huānyíng!	Vítejte!
回头见	huítóujiàn	Tak zas brzy, uvidíme se později.
我	wǒ	já
你	nǐ	ty
您	nín	vy
认识	rènshi	znát (někoho)
叫	jiào	jmenovat se
是	shì	být
捷克人	jiéqìrén	Čech, Češka

Pojďte si hrát!

Slovní spojení nǐ hǎo 你好 je přáním, jež lze přeložit jako „ať se ti daří“, hǎo znamená „dobře“, „dobrý“. Pomocí hvězdného znaku teď najděte, které z následujících slov znamená „dobrý člověk“.

女人 大家 妈妈
好人 你们 朋友

Pojďte si hrát!

Osobní zájmeno „ona“ se podobá zájmenu „on“ (他), ale žena (女) zde nahradila muže (男). Poznáte, o který znak se jedná?

我 好 您 她 们 妈 孙 妹

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.